

Lovforslag nr. L 224

Folketinget 2017-18

Fremsat den 25. april 2018 af justitsministeren (Søren Pape Poulsen)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om offentlighed i forvaltningen

(Ændring af revisionsbestemmelse)

§ 1

I lov nr. 606 af 12. juni 2013 om offentlighed i forvaltningen, som ændret ved lov nr. 148 af 7. februar 2017, foretages følgende ændring:

1. I § 44 ændres »2017-18« til: »2018-19«.

§ 2

Loven træder i kraft den 1. juni 2018.

§ 3

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning

Det følger af offentlighedslovens § 44, at justitsministeren i folketingsåret 2017-18 skal fremsætte lovforslag om revision af offentlighedslovens § 16 om postlister. Ved en postliste forstås en fortegnelse over dokumenter, der den pågældende dag er modtaget i eller afsendt af myndigheden.

Det er forudsat i forarbejderne til offentlighedslovens § 16, at en ordning med obligatoriske postlister i første omgang indføres som en forsøgsordning.

Forsøgsordningen blev iværksat med virkning fra den 1. januar 2015 og omfattede Sundheds- og Ældreministeriet (tidligere Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse), Søfartsstyrelsen, Region Syddanmark og Slagelse Kommune. Forsøgsordningen ophørte ved udgangen af 2016.

Det er endvidere forudsat i forarbejderne til offentlighedsloven, at forsøgsordningen skal evalueres. Evalueringen skal danne grundlag for en stillingtagen til, i hvilket omfang ordningen skal gøres permanent, herunder om ordningen skal omfatte samtlige ministerielle departementer, underliggende styrelser mv. Evalueringen af postlisteforsøget blev gennemført i 2017 og postlisteudvalget afgav en rapport i juli 2017.

Det følger af supplementet til politisk aftale af 3. oktober 2012 mellem den daværende regering (S, R og SF), V og K om en ny offentlighedslov, at offentlighedsloven skulle evalueres tre år efter dens ikrafttræden, dvs. den 1. januar 2017. Justitsministeriet har i den forbindelse udarbejdet en redegørelse, som blev offentliggjort i juni 2017.

Som opfølgning på evalueringen af offentlighedsloven pågår der i øjeblikket forligskredsdrøftelser om en ny aftale om offentlighedsloven. Det er Justitsministeriets opfattelse, at evalueringen af postlisteforsøget kan indgå i disse drøftelser.

Justitsministeriet finder på den baggrund, at revisionen af offentlighedslovens § 16 om postlister bør udsættes til folketingsåret 2018-19.

2. Lovforslagets indhold

2.1. Gældende ret

Offentlighedslovens § 16 blev indført ved lov nr. 606 af 12. juni 2013 om offentlighed i forvaltningen (offentlighedsloven), som trådte i kraft den 1. januar 2014.

Efter offentlighedslovens § 16, stk. 1, kan justitsministeren efter forhandling med vedkommende minister bestemme, at ministerielle departementer samt nærmere angivne underliggende styrelser og direktorater skal udfærdige en fortegnelse over dokumenter, der den pågældende dag er modtaget hos eller afsendt af myndigheden (postliste). Bestemmelse om at føre postlister for den centrale forvaltning i kommunerne og regionerne træffes af økonomi- og indenrigsministeren efter forhandling med vedkommende kommune eller region.

Det fremgår af offentlighedslovens § 16, stk. 2, at en postliste skal offentliggøres på myndighedens hjemmeside, hvis der bliver truffet bestemmelse efter offentlighedslovens § 16, stk. 1. Postlisten skal indeholde oplysninger om dato for dokumentets modtagelse eller afsendelse, navnet på eller karakteren af modtageren eller afsenderen af dokumentet, kort, tematisk angivelse af dokumentets indhold samt et journalnummer eller anden identifikationsbetegnelse.

Det forudsættes i forarbejderne til lov nr. 606 af 12. juni 2013, at postlisteordningen først indføres som en forsøgsordning med henblik på at indhente erfaringer om arbejds- og ressourcebelastningen ved at føre en postliste, samt i hvilket omfang en postliste vil blive anvendt af bl.a. medierne for at identificere sager og dokumenter, der kunne være interesse i at søge om aktindsigt i, jf. Folketingstidende 2012-13, A, L 144 som fremsat, side 81. Forsøgsordningen skulle være etableret senest et år efter, at offentlighedsloven var trådt i kraft.

Forsøgsordningen blev iværksat med virkning fra den 1. januar 2015 og omfattede Sundheds- og Ældreministeriet (tidligere Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse), Søfartsstyrelsen, Region Syddanmark og Slagelse Kommune. Forsøgsordningen ophørte ved udgangen af 2016.

Det er endvidere forudsat i forarbejderne til offentlighedsloven, at forsøgsordningen skulle evalueres. Evalueringen skal danne grundlag for en stillingtagen til, i hvilket omfang ordningen skal gøres permanent, herunder om ordningen skal omfatte samtlige ministerielle departementer, underliggende styrelser mv.

Evalueringen af postlisteforsøget er blevet foretaget af et uafhængigt ekspertudvalg, der i juli 2017 afleverede sin rapport til Justitsministeriet. Rapporten er sendt til Folketingets Retsudvalg og forligskredsen i juli 2017.

I rapporten udtaler udvalget sig ikke om, hvorvidt der bør indføres en permanent ordning med åbne postlister, men opstiller derimod forskellige modeller for, hvordan en eventuel ordning kan udformes, hvis det politisk måtte blive besluttet at indføre en sådan. Udvalget anfører i den forbindelse, at på den ene side taler hensynet til offentlighedens indsigt i og kontrol med den offentlige forvaltning for en indførelse af en pligtmæssig postlisteordning, og på den anden side er der et hensyn til det offentlige ressourcer. I afvejningen skal der også tages hensyn til, i hvilket omfang de åbne postlister kan antages at blive brugt af offentligheden og medierne, idet postlisterne ellers mister deres reelle nytteværdi.

Udvalget anbefaler bl.a., at en eventuel ordning som minimum kommer til at omfatte samtlige departementer. Herudover kommer udvalget bl.a. med forskellige forslag til, hvordan en eventuel ordning kan forbedres, herunder gøres mere brugbar for medierne.

Baseret på oplysningerne fra det departement (Sundheds- og Ældreministeriet), der deltog i forsøgsordningen, skønner udvalget, at en permanent postlisteordning for alle departementer samlet vil indebære omkostninger i størrelsesordenen 5 mio. kr. til etablering og 25 mio. kr. i løbende drift, herunder 1,1 mio. kr. til behandling af yderligere aktindsigtsanmodninger. Hertil kommer omkostninger til etablering og vedligeholdelse af it-løsninger.

Det følger af offentlighedslovens § 44, at justitsministeren i folketingsåret 2017-18 skal fremsætte lovforslag om revision af bestemmelsen i § 16 om postlister. Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med det forhold, at postlisteordningen i første omgang indføres som en forsøgsordning.

Revisionen af postlistebestemmelsen blev udskudt i 2017 ved lov nr. 148 af 7. februar 2017 til folketingsåret 2017-18. Baggrunden for udskydelsen, som er beskrevet i forarbejderne til ændringsloven, var for det første, at det ville efterlade endog meget kort tid til at gennemføre evalueringen af postlisteforsøget (der udløb ved udgangen af 2016), at der allerede i folketingsåret 2016-17 skulle fremsættes lovforslag på baggrund af evalueringen af forsøgsordningen. For det andet var baggrunden for udskydelsen, at evalueringen af postlisteforsøget med fordel kunne indgå i de drøftelser, der ville være som opfølgning på den generelle evaluering af offentlighedsloven, som skulle finde sted i 2017. Se Folketingstidende 2016-17, A, L 70 som fremsat, side 3

2.2. Justitsministeriets overvejelser

Det følger af supplementet til politisk aftale af 3. oktober 2012 mellem den daværende regering (S, R og SF), V og K om en ny offentlighedslov, at offentlighedsloven skulle evalueres tre år efter dens ikrafttræden, dvs. den 1. januar 2017. Det fremgår af aftalen, at det skulle evalueres, hvordan of-

fentlighedslovens såkaldte ministerbetjeningsregel og folketingspolitikerregel anvendes.

Evalueringen skulle ifølge aftalen ske ved, at Folketingets Ombudsmand skulle redegøre for, om myndighedernes anvendelse af de to bestemmelser er i overensstemmelse med loven. Denne redegørelse afgav Folketingets Ombudsmand den 7. marts 2017.

Justitsministeriet skulle herefter udarbejde en samlet redegørelse om anvendelsen af bestemmelserne. Redegørelsen skulle også mere generelt belyse de hidtidige erfaringer med anvendelsen af loven, herunder de regler, der indebærer mere åbenhed i den offentlige forvaltning.

Justitsministeriet offentliggjorde en redegørelse om offentlighedsloven i juni 2017. Evalueringen af offentlighedsloven viste bl.a., at ministerbetjeningsreglen anvendes langt oftere i departementer end i underliggende myndigheder, at folketingspolitikerreglen anvendes i relativt begrænset omfang til at meddele afslag på aktindsigt, at de nye kortere sagsbehandlingstider er vanskelige at overholde for myndighederne, og at det varierer generelt fra myndighed til myndighed og fra år til år, hvor mange aktindsigtsanmodninger de enkelte myndigheder modtager.

Endvidere præsenterede justitsministeren i foråret 2017 forligskredsen for forskellige muligheder for at lempe ministerbetjeningsreglen. Der har siden været forligskredsdrøftelser om en ny aftale om offentlighedsloven.

Det er Justitsministeriets opfattelse, at evalueringen af postlisteforsøget kan indgå i de drøftelser, der pågår om en ny aftale om offentlighedsloven.

Justitsministeriet finder på den baggrund, at revisionen af offentlighedslovens § 16 bør udsættes til folketingsåret 2018-19.

3. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Lovforslaget har ingen økonomiske eller administrative konsekvenser for det offentlige.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet mv.

Lovforslaget har ingen økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet mv.

5. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ingen administrative konsekvenser for borgerne.

6. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

7. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

8. Hørte myndigheder og organisationer mv.

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den 16. marts 2018 til den 13. april 2018 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer mv.:

Advokatrådet, Amnesty International, Berlingske Media, Civilstyrelsen, Dagbladet Information, Danmarks Lokal-Tv

Forening, Danmarks Medie- og Journalisthøjskole, Danmarks Radio, Dansk Folkeoplysnings Samråd, Dansk Industri (DI), Dansk Journalistforbund, Dansk Student Tv Forening, Danske Advokater, Danske Idébaserede Lokale Elektroniske Medier, Danske Medier, Danske Regioner, Datailsynet, Den Danske Dommerforening, Den Kristne Producentkomité, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Domstolsstyrelsen, Foreningen af Danske Lokale Ugeaviser, Institut for Menneskerettigheder, Juridisk Institut – Syddansk Universitet, Juridisk Institut – Aalborg Universitet, Juridisk Institut – Aarhus Universitet, Jyllandsposten, KL, Kristeligt Dagblad, Københavns Rets hjælp, Københavns Universitet – Det Juridiske Fakultet, Politiken, Producentforeningen, Retspolitisk Forening, Rigsombudsmanden på Færøerne, Rigsombudsmanden i Grønland, SAML Sammenslutningen af Medier i Lokalsamfundet, samtlige byretter, Statsforvaltningen Hovedstaden, Statsforvaltningen Midtjylland, Statsforvaltningen Nordjylland, Statsforvaltningen Sjælland, Statsforvaltningen Syddanmark, Sø- og Handelsretten, TV2/DANMARK A/S, TV3 A/S, Vestre Landsret, Østre Landsret og Aarhus Rets hjælp.

9. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindreudgifter (hvis ja, angiv omfang)	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Forslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter	
Overimplementering af EU-retlige minimumsforpligtelser (sæt X)	JA	NEJ X

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Efter den gældende bestemmelse i offentlighedslovens § 44 skal justitsministeren fremsætte forslag om revision af lovens § 16 i folketingsåret 2017-18.

Det foreslås, at bestemmelsen i offentlighedslovens § 44 ændres, så fremsættelse af forslag om revision af lovens § 16 om postlister udsættes til folketingsåret 2018-19.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 2

Det foreslås, at loven træder i kraft den 1. juni 2018.

Til § 3

Bestemmelsen fastsætter lovens territoriale anvendelsesområde og indebærer, at loven ikke gælder på Færøerne og Grønland.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov*Gældende formulering**Lovforslaget***§ 1**

I lov nr. 606 af 12. juni 2013 om offentlighed i forvaltningen, som ændret ved lov nr. 148 af 7. februar 2017, foretages følgende ændring:

§ 44. Justitsministeren fremsætter forslag om revision af § 16 i folketingsåret 2017-18.

1. I § 44 ændres »2017-18« til: »2018-19«.